

Гората е неотменна част от живота на хората

Създадено през 1913 г., стопанството, чиито горски масиви са разположени в най-южния дял на Западните Родопи по южните склонове и предпланини на масива Дъбраш, се простира на площ 18 339.5 ха и обхваща горите и земите от горския фонд на община Сатовча. Носи името на местността Дикчан, където се намира Базата за интензивно стопанисване на дивеч „Старият Дикчан“ и ловният дом. В ДАС „Дикчан“ работят 65 служители и 23 сезонни работници в лесокултурната дейност. Тази година, по време на Седмицата на гората, Държавното ловно стопанство отбеляза 105-ата годишнина от създаването си.

ИСТОРИЯ

През пролетта на 1913 г. с Указ № 25 на Народното събрание в новоосвободените земи на Южна България се създават лесничества, като Сатовчанското е сред тях. Първият назначен лесничей е Иван Апостолов. След излизането на Закона за горите от 1925 г. реорганизацията в управлението на горите отрежда контрола на горските масиви по р. Места на разложкия районен инспектор. В периода 1926-1931 г. за Дикчанската държавна гора отговаря лесничей и горски стражар. През 1931 г. се създава Ковачевското реверно лесничество, към което се придават три държавни гори, сред които и „Дикчан“.

Широко разпространение придобиват горскопроизводителните кооперации, които са феномен за целия социално-икономически живот на района. Те започват да работят много добре през втората половина на 30-те години, когато за лесничей на Дикчанското лесничество е назначен Петър Хаджийски, който отдава голямо значение на охраната на горите и назначава петима стражари. Първите лесоустройствени проекти се изработват през

1934 г., когато става ясно, че основният проблем за правилното стопанисване на горите и лесокултурните мероприятия в тях е липсата на пътища. Към 1938 г. лесничеството стопанисва 272 606 дка площ с горски насаждения и развива различни лесотехнически мероприятия. Периодът от 1934 до 1940 г. се характеризира със сериозни опити за въвеждане на ефективна експлоатация в държавните гори. За първи път през 1940 г. започва организираният смолодобив, като са добити 2 т смола. В годините това става печеливша дейност.

Въпреки липсата на разсадници, в периода 1938-1942 г. под ръководството на лесничите и горските стражари на територията на Сатовчанското лесничество чрез засаждане на семена са залесени опожаре-

Колективът на ДАС „Дикчан“

ни и ерозирани площи и оголени склонове.

Със създаването на първите разсадници в местностите Тузлуолан и Субачиева чешма в периода 1948-1953 г. залесяването се осигурява с фиданки.

През 1950 г. горите на Дикчанското горско стопанство и на Сатовчанското общинско лесничество се обединяват под името ГС - Сатовча, което заема площ 23 384 ха, с три технически участъка - Дикчан, Аклуца и Сатовча. Под ръководството на инж. Тодор Паракозов, назначен за директор през 1951 г., се извършват масовите залесявания в местностите Дупек, Кривелина, Палови мандри, Живинар, въвежда се садилният инструмент, известен като мечтъ на Колесов. Построена е сградата на стопанството в с. Сатовча. Територията на държавното горско стопан-

ство обхваща 19 села, като заема 23 384 хектара. Нова реорганизация създава на една и съща територия Дикчанското горскопромишлено стопанство, което извършва добива и извоза на гървесината, и Сатовчанското горско стопанство, което провежда лесокултурните и лесозащитните мероприятия. През 1960 г. двете стопанства се обединяват. За да компенсират загубите от интензивната сеч, Сатовчанското стопанство разширява залесителните мероприятия. През 1955 г. тук се произвеждат 1 234 155 фиданки от разсадници с обща площ 30 дка, което позволява залесяванията да нараснат значително. В лесокултурните дейности се създават постоянни големи бригади, които са предимно от жени.

Първите опити да се механизират извозът са от 1954 г. с построяването на релсовата дековилна линия. Две години по-късно е монтирана и първата въжана линия, която изтегля материали от м. Върбишки дол, а след това още две. През 1956-1960 г. са създадени две от най-важните пътни артерии, по които се извозва гървеният материал. В този период се формира цяло поколение висококвалифицирани горски работници. За опазване на младите култури се създават първите образцови охранителни участъци.

От началото на 60-те години на миналия век в ГС - Сатовча, започват да се провеждат ловностопанските мероприятия - поставят се хранилки, обособяват се солища, а от 1970 г. започва създаването на дивечови ниви.

Дърводобивната дейност през 70-те години нарежда ДГС - Сатовча, сред най-добрите горски стопанства в страната. Напълно се механизират повалването и разкриването на гървесина. На няколко пъти Сатовчанското стопанство се нарежда на първо място в окръга по годишна производителност на моторните резачки, а два пъти е национален първенец в гърводобива. Предприети са стъпки за оползотворяване на гървесината от труднодостъпните райони на Влагово дере и Върбишки дол, продължава добивът на смола, който достига 150-200 тона.

През 1984 г. се извеждат първите сечи от залесените в края на 40-те и началото на 50-те години площи. Средногодишно се отглеждат по над 10 000 дка култури.

В края на 80-те години на века на 23 493 ха е създадено егродивечовото ловно стопанство, чиято площ бързо нараства. Към 1981 г. в ловното стопанство има много добри дивечови запаси - 70 елена, 378 сърни, 231 диви свине, 42 глухара, мечка. Създават се пасищни площи, подобряват се естествените ливади. Обособен е първият ловен участък за диви свине и елени, внасят се и муфлони. Ловоустройството на площите е извършено през 1985 година. През 1986 г. са изградени 2 бази за интензивно развитие на дивеча в м. Старият Дикчан, с площ 743 ха, за благороден елен, сърна и дива свиня, и в м. Батица, с площ 567 ха - за муфлон, елен лопатар и сърна. Същата година е посрещната и първата група чужденци за ловен туризъм - от Германия, Испания, Австрия и Швейцария. До 1993 г. стопанството получава високи приходи от ловен туризъм.

НАСТОЯЩЕТО

От 1991 до 2006 г. горското стопанство има различен статут - от 1991 до 1994 г. (и през 1999-2001 г.) е

Държавно лесничейство, от 1994 до 1999 г. е Горско стопанство, от 2001 до 2008 г. е Държавна дивечовърна станция, а от 2009 г. става Държавно ловно стопанство „Дикчан“ в състава на РДГ - Благоевград. От 2011 г. ДАС „Дикчан“ е териториално поделение на Югозападното държавно предприятие - Благоевград.

Най-високите си успехи стопанството постига между 2006 и 2012 г., като е носител на много отличия, а директорът инж. Пламен Поюков през 2009 г. става носител на званието „Заслужил лесовъд“. Стопанството получава и сертификат на Световния съвет на горите, с който придобива гаранция за изискването на европейските екологични норми. От 2009 г. има сертификат FSC за качество на продукцията. През този период е напълно обновен и сградният фонд.

Стопанството разполага с три ловни дома. Ловните дружини на територията му са 7, като в тях членуват 460 ловци, които ловуват предимно егър дивеч (групов лов на гонки), сърна поборно, заек. Ловното стопанство е едно от малкото в страната, които предлагат лов на глухари и на вълци. Ежегодно посреща ловци от Испания, Австрия, Италия, Турция, Гърция, Сърбия и други държави.

Средната надморска височина на стопанството е 1250 м, гървесният видо състав е 74 % иглолистни и 26 % широколистни.

Трите му горски разсадника „Кору дере“ - с площ 26 дка, и „Палашева река“ - 19 дка, в землището на с. Сатовча, чиито сгради са ремонтирани през 2009 и 2015 г., и разсадник „Луковица“ - 7 дка, в землището на с. Фъргово, задоволяват нуждите на териториалните поделения на ЮЗДП - Благоевград.

Средногодишното залесяване на ДАС „Дикчан“ е около 110 дка, като от 2007 до 2018 г. са залесени общо 1173 дка, от които по три проекта по Мярка 223 и финансирани от еврофондове с обща площ 561 декара.

Запасът от гървесина на територията на ДАС „Дикчан“ е 4 582 465 м³, като средногодишното ползване по ЛУП 2008 г. е 36 185 куб. метра. Предстои приемането на новия горкостопански план.

Дървесината се реализира изцяло за задоволяване на нуждите на местното население от гървата за огрев и от местните търговци, заети в сектора с преработка на строителна гървесина.

На територията на стопанството се намират резерватът „Конски дол“ (34.7 ха и 115.8 ха защитената местност около него), който съхранява смърчово-елово-букова гора на 250-300 години. В историята на стопанството са съхранени имената на 16-те ръководители, всеки със свой принос в развитието му, и сред тях инженерите Петър Хаджийски, Йордан Чалъков, Тодор Паракозов, Георги Начев, Никола Перухов, Манол Кръстев, Евгени Генчев, Пламен Поюков. По случай столетния юбилей ДАС „Дикчан“ издава книга за историята си. Днешното поколение лесовъди на стопанството продължава достойно традициите и внася своя новаторски почерк в стопанисването на дикчанската гора.

Инж. Исмаил МОЛЛОВ
директор на ДЛС „Дикчан“ - с. Сатовча